

Oikaisuvaatimus Tyrnävän kunnanhallitukselle

OIKAISUVAATIMUS

Asia:

OAJ:n Tyrnävän paikallisyhdistys ry:n oikaisuvaatimus Tyrnävän kunnanhallituksen päätöksestä 25.3.2024 § 71 niiltä osin, kun lomautus koskee kunnan opetushenkilöstöä (opettajat ja rehtorit) ja varhaiskasvatusta (liite 1)

Oikaisuvaatimuksen tekijä:

OAJ:n Tyrnävän paikallisyhdistys ry.

Päätöksen tiedoksianto:

Päätös saatu tiedoksi 26.3.2024 sähköpostitse.

Vaatimukset:

1. Tyrnävän kunnanhallituksen päätös 25.3.2024 § 71 on kumottava niiltä osin kuin se koskee kunnan opetushenkilöstön ja varhaiskasvatuksen opettajien lomauttamista, koska
 - o päätös ei ole tarkoituksenmukainen.
 - o päätöksen täytäntöönpanoa ei voida toteuttaa lainsäädännön ja määräysten vaatimusten mukaisesti ja päätös on muutoinkin lainvastainen.
 - o YT-neuvotteluiden päättämisen osalta neuvotteluiden pöytäkirja on ristiriidassa kunnanhallituksen pöytäkirjan kanssa.
 - o kunnanhallitus ei ole julkaissut kunnanhallituksen hyväksymää lomautusmenettelyohjetta, vaikka se on mainittu päätöksen 25.3.2024 § 71 liitteenä. Ohjeen sisältöön ei ole näin annettu mahdollisuutta ottaa kantaa. Liitettä on pyydetty nähtäville, mutta kunnasta ei ole sitä nähtäville annettu.
2. Päätöksen täytäntöönpano tulee välittömästi kieltää siihen saakka, kunnes asia on ratkaistu lainvoimaisella päätöksellä

Perustelut:

Lomautuspäätös ei ole tarkoituksenmukainen

Lomautuspäätös ei ole tarkoituksenmukainen eikä sillä tavoiteltu säästö ole missään järkevässä suhteessa oppilaille ja opetukselle aiheutettuun vahinkoon. Talousarvion laadinnan jälkeen perusopetukseen on kohdistettu säästötoimenpiteitä

mm. yhdistämällä luokkia. Kaikki nämä ja aiemmat leikkaukset realisoituvat uuden lukuvuoden alkaessa, elokuusta joulukuuhun. Esitys lomautuksesta on tästä syystä hätiköity ja tilannetta tulisi uudelleen arvioida syksyllä, kun nähdään muiden säästökeinojen tuottamat toteutuneet säästöt.

Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida toteuttaa lainsäädännön ja määräysten vaatimusten mukaisesti

Tyrnävän kunnan opetushenkilöstön lomautuspäätöksen täytäntöönpano tulee välittömästi kieltää, sillä se aiheuttaa lainvastaisina toimina Tyrnävän kunnan oppilaille ja lapsille sellaista peruuttamatonta vahinkoa, jota ei jälkikäteen voida enää korjata tai hyvittää. Opetus- ja varhaiskasvatushenkilöstön lomauttaminen ei vaikuta Tyrnävän kunnan velvollisuuteen huolehtia siitä, että opetusta koskevat lainsäädäntöön kirjatut opetukseen osallistuvan subjektiiviset oikeudet sekä varhaiskasvatuksen lainsäädännöstä tulevat velvoitteet toteutuvat.

Kunnan suunnittelemat lomautusten aikaiset opetusjärjestelyt rikkovat perusopetuslakia ja -asetusta, perustuslakia ja YK:n lapsenoikeuksia koskevaa yleissopimusta. Apulaisoikeusasiamies on todennut vuonna 2000 antamassaan ratkaisussa, että lomautuksen aikaiset opetusjärjestelyt eivät saa tosiasiallisesti heikentää opetuksen määrää ja laatua. YK:n lapsen oikeuksia koskevan sopimuksen mukaan kaikissa lapsia koskevissa hallintoviranomaisen ratkaisussa on asetettava etusijalle lapsen etu. Lomautusten aikaiset opetusjärjestelyt tulevat heikentämään opetuksen määrää ja laatua sekä lisäämään tilanteita, joissa opetusryhmä jää ilman valvontaa. Turvallista oppimisympäristöä ei voida taata.

Lomautusten suunnittelu

Tyrnävän kunta ei ole ennen lomautuspäätöksen tekemistä selvittänyt, pystyykö Tyrnävän kunta täyttämään perusopetus- ja varhaiskasvatuslaista tulevat veloitteensa lain edellyttämällä tavalla lomautusten aikana. Alla yksi esimerkki korkeimman hallinto-oikeuden ja hallinto-oikeuden ratkaisusta opettajien lomautusten osalta, jossa lomautus todettiin laittomaksi.

KHO (2003:3422) totesi päätöksessään Lieksan kaupungin perusopetuksen opettajien 14 päivän lomautukset lainvastaiseksi. Oikeuden perusteluiden mukaan kaupunginhallitus ei ollut ennen lomauttamispäätöksen tekemistä eikä myöskään oikaisuvaatimusta käsitellessään millään tavoin selvittänyt sitä, kuinka lomautuspäivät tulee ajoittaa ja opetustehtävien hoitaminen järjestää, jotta perusopetuslaissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädetty oikeus perusopetukseen lomauttamisesta huolimatta voidaan turvata eikä oppilaiden oikeutta yhdenvertaiseen kohteluun loukata. Kaupunginhallitus ei myöskään ollut antanut lomautusten täytäntöönpanoon

liittyviä ohjeita viranhaltijoille, jotka se oli velvoittanut vastaamaan lomauttamisen toteuttamisesta.

Lomautusten suunnittelussa ei ole huomioitu sitä, että opettajan vastuu niin varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa edellyttää *tosiasiallista mahdollisuutta valvoa oppilaita ja huolehtia oppilaiden turvallisesta opiskeluympäristöstä*. Opettaja ei voi valvoa luokkaa samanaikaisesti, kun hän antaa opetusta toisessa tilassa. Vastuuta oppilaiden turvallisuudesta ei voi antaa koulun ulkopuolisille henkilöille. *Opettajien ollessa lomautettuna turvallinen opiskeluympäristö ei toteudu.*

Opetussuunnitelman mukaisen opetuksen antaminen ja turvallinen opiskeluympäristö

Jos opettajat lomautetaan, oppilaat eivät saa lomautuksen aikana perusopetuslain 30§:n tarkoittamaa opetussuunnitelman mukaista opetusta perusopetusasetuksen 1§:n mukaisen henkilökunnan antamana.

Opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Lomautusten aikana oppilaat joutuvat työskentelemään itsenäisesti. Tämä estää opetussuunnitelman toteutumisen, koska oppilas jää vaille opettajan ohjausta ja opetusta. Myöskään erityisopetusta ei voida järjestää lomautusaikana lain edellyttämällä tavalla.

Rehtorit ja opettajat eivät lomautuksen aikana pysty riittävästi takaamaan oppilaiden turvallisuutta. Perusopetuslain 29 §:ssä tarkoitettua turvallista oppimis- tai opiskeluympäristöä ei voida taata, jos oppilaalla on useita normaalista poikkeavia opetustiloja tai opettajia lomautuspäivien aikana. Lisäksi valvonta on liian vähäistä ja ryhmät tavallista suurempia. Opiskeluympäristön turvallisuus vaaraantuu, kun opettajalla ei ole tosiasiallista mahdollisuutta valvoa oppilaita.

Lainsäädäntömme ei tunne sellaista käytäntöä, että vanhemmilla olisi oikeus tai velvollisuus ottaa lapsensa pois koulusta niiksi päiviksi, jolloin henkilöstö lomautetaan. Tästä syystä kunnan pitää huolehtia turvallisesta opiskeluympäristöstä ja opetussuunnitelman mukaisen opetuksen antamisesta myös lomautuksen aikana. Osan opettajista ollessa lomautettuna pois, osa opetusryhmistä jää ilman jatkuvaa opettajan valvontaa, eli oppilaat ovat luokissa keskenään, jolloin heille ei voida taata turvallista opiskeluympäristöä.

Erityisen tuen ja pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaat, erityisluokat

Lomautuspäätöksessä Tyrnävän kunta ei ole millään tavalla huomioinut erityistä tukea tarvitsevia ja/tai pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaita, esimerkiksi rajaamalla erityisluokkien opettajia ulos lomautuksista. Erityisluokissa kaikki oppilaat

ovat erityisen tuen oppilaita ja lähes kaikilla on pidennetty oppivelvollisuus. Lisäksi ryhmissä opiskellaan sekä toiminta-alueittain että yksilöllisen opetussuunnitelman mukaisesti. Perusopetusasetuksen 2§:ssä on määritelty maksimiryhmäkoot näille erityisryhmille. Asetuksessa määritellyt ryhmäkoot tulevat lomautusten vuoksi ylittymään. Lomautusten aikana erityisluokkien oppilaille ei voida taata turvallista opiskeluympäristöä eivätkä he tule saamaan tarvitsemaansa tukea.

Enimmäisryhmäkoko on määritelty myös silloin, jos pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleva oppilas integroidaan yleisopetuksen ryhmään. Tätä ryhmäkoko on noudatettava kaikilla oppitunneilla. Kun lomautetun opettajan opetusryhmästä vastuullinen opettaja yhdistää oman ja lomautetun opettajan opetusryhmän samaan tilaan, mikä tultaneen joissakin tilanteissa varsin todennäköisesti tekemään, muodostuu ryhmäkoko helposti jopa yli 50 oppilaan suuruiseksi. Tämä rikkoo perusopetusasetusta, eikä oppilaille voida taata turvallista oppimisympäristöä ja tarvitsemaansa tukea.

Huoltajien ja oppilaiden kuuleminen

Perustuslain 14§:n 4 momentin mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon.

YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus on tehty turvaamaan lapsen erityisiä tarpeita ja etua. Sopimus koskee jokaista alle 18-vuotiasta. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen 12. artikla takaa lapsille oikeuden osallisuuteen. Kyseisen artiklan mukaan lapsilla on oikeus tulla kuulluksi, ja heidän näkemyksensä on otettava vakavasti. Lapsilla on oikeus osallistua ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti itseään koskevaan päätöksentekoon. Lapsen edun selvittäminen edellyttää oppilaiden näkemyksen huomioon ottamista lähtökohtaisesti kaikissa heitä koskevissa asioissa. Tämän toteuttamiseksi lapselle on annettava mahdollisuus tulla kuulluksi häntä koskevissa oikeudellisissa ja hallinnollisissa toimissa joko suoraan tai edustajan tai toimielimen välityksellä.

Perusopetuslain 47 a §:ää koskevan hallituksen esityksen (66/2013) mukaan: Opetuksen järjestäjän tulisi edistää kaikkien oppilaiden osallisuutta ja järjestää oppilaille mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun. Opetuksen järjestäjän tulisi myös muilla tavoin huolehtia siitä, että oppilailla on mahdollisuus osallistua ja ilmaista mielipiteensä koulunsa tai muun toimintayksikkönsä toimintaan ja kehittämiseen liittyvissä asioissa.

Oppilaita ja heidän huoltajiaan ei ole kuultu (perusopetuslaki 47 a §) eikä heille tai muille kuntalaisille ole näin ollen varattu hallintolain 41 §:n mukaista vaikuttamismahdollisuutta. Paikallisyhdistyksen näkemyksen mukaan on oleellista,

että oppilaat ja huoltajat saavat esittää näkemyksensä opetuksen järjestämisestä lomautuksen aikana.

Lapsen edun huomioon ottaminen päätöksenteossa


Suomea sitoo YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus. Se on osa voimassa olevaa lainsäädäntöä. Sopimus velvoittaa valtiota ja kuntia ottamaan kaikessa viranomaistoiminnassa ensi sijassa huomioon lapsen edun. Päätöksenteossa kunnan velvollisuutena olisi laittaa lasten/oppilaiden etu kaikessa päätöksenteossa etusijalle. Opettajien lomautuspäätös ei ole lapsen edun mukainen, ja näin ollen se on YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen vastainen.

Lopuksi

Kaiken aikaisemmin sekä edellä lausutun perusteella OAJ:n Tyrnävän paikallisyhdistys ry. katsoo, että Tyrnävän kunnan toteuttamat opetushenkilöstön lomautusjärjestelyt eivät ole opetus- ja koulutuslainsäädännön eivätkä YK:n lapsenoikeuksien sopimuksen mukaisia. Tyrnävän kunnanhallituksen lomautus on lainvastainen ja epätarkoituksenmukainen, joten se on kumottava.

Tyrnävällä huhtikuun 4. päivänä 2024
OAJ:n Tyrnävän paikallisyhdistys ry.




puheenjohtaja




sihteeri

Yhteystiedot:

OAJ:n Tyrnävän paikallisyhdistys RY
Tupostie 4, 91800 Tyrnävä
oaj.tyrnava@gmail.com

Liitteet: 1) Tyrnävän kunnanhallituksen lomautuspäätös 25.3.2024 § 71

Henkilöstön lomauttaminen ja yhteistoimintamenettelyn päättäminen

Kunnanhallitus 25.03.2024 § 71

20/01.00.03/2024

Valmistelija

Henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja Teija Eskola, p. 050 514 8673

Kunnanhallitus päätti (22.1.2024 §5) käynnistää tuotannollisin ja taloudellisin perustein työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (449/2007) mukaiset, koko kunnan henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut talouden tasapainottamiseen tarvittavien toimenpiteiden toteuttamiseksi vuonna 2024.

Yhteistoimintaneuvotteluita käytiin yhteensä neljä kertaa (15.2., 22.2., 26.2., 13.3.). Neuvotteluissa työnantajan edustajina olivat kunnanjohtaja sekä osastopäälliköt ja henkilöstön edustajina päluottamusmiehet. Neuvottelut toteutettiin yhteistoimintalain mukaisesti määräaikoja noudattaen. TE- palveluille on tehty ilmoitus neuvoteltavista toimenpiteistä ja arvioiduista henkilöstövaikutuksista. Yhteistoimintavelvoite on täyttynyt, kun asiasta on neuvoteltu lain edellyttämällä tavalla ja käsiteltävän asian kannalta tarpeelliset tiedot on annettu. Henkilöstöä on tiedotettu neuvotteluiden etenemisestä ajantasaisesti.

Yhteistoimintaneuvottelut päätettiin 13.3.2023. Neuvottelujen tuloksena työnantajaosapuoli esittää kunnanhallitukselle seuraavaa:

1) Lomauttaminen

- Henkilöstö lomautetaan 5 päivän ajaksi ja pidetään 5 päivän palkka.
- Koulunkäynnin ohjaajille tarjotaan varhaiskasvatuksen tehtäviä ja mikäli muuta työtä ei ole tarjota, työnantaja lomauttaa heidät koulun kesälomakaudeksi pl. vuosilomaksi suunniteltu aika. Koulunkäynnin ohjaajien osalta esihenkilö on velvollinen laatimaan yhteistyössä työntekijän kanssa kokonaissuunnitelman vuosilomien pitämisen osalta. Mikäli koulunkäynninohjaaja lomautetaan koulun kesäloman ajaksi, pitää lomautus sisällään aiemmassa kohdassa kirjattu 5 päivän lomautuksen. Koulunkäynninohjaajille maksetaan lomaraha toukokuussa.
- Henkilöstön lomautukset toteutetaan 31.12.2024 mennessä.
- Lomautuksen ajankohdasta päättää työnantaja. Työntekijää kuullaan ennen ajankohdan päättämistä. Pääsääntöisesti lomautus voidaan määrätä pidettäväksi myös yksittäisinä päivinä.
- Opettajien OTO-korvauksen osalta noudatetaan KVTES:n VIII luvun 1§ 1 mom, jonka mukaisesti lomauttamisen osalta ei sovelleta OVTES:n 2 luvun 24§ tarkoitettua 30% suuruista eikä muutakaan korvausta lisääntyneistä opetustehtävistä.
- Lomautuksen ulkopuolelle rajataan seuraavat henkilöstöryhmät:
 - luottamusmiehet ja varsinaiset työsuojeluvaltuutetut
 - oppisopimussuhteiset, jotka ovat määräaikaisessa työsuhteessa
 - määräaikaisessa työsuhteessa olevat työntekijät, jotka eivät toimi vakinaisen työntekijän sijaisena
 - palkkatuella työllistetyt
 - varhaiskasvatuksen kasvatusvastuullinen mitoitukseen laskettava henkilöstö

- Maaseutupalveluiden henkilöstö lomautetaan siinä suhteessa missä he tekevät töitä Tyrnävän kunnalle.
- 2) Vapaaehtoisia palkattomia vapaita ei käytetä vaihtoehtona lomauttamiselle. Työnantaja suhtautuu myönteisesti harkinnanvaraisten palkattomien virkavapaiden ja talkoovapaiden myöntämiseen sekä lomarahojen vaihtamiseen vapaaksi huomioiden yksikön toiminnan aiheuttamat vaatimukset.
- 3) Kunnanhallitus hyväksyy Lomautusmenettelyohjeen 2024 (Liite)
- 4) Kunnanhallitus päättää yhteistoimintamenettelyn

Hallintosäännön 71 § mukaan "Palvelussuhteen päättymisestä ja lomauttamisesta päättää palvelussuhteeseen ottava viranomainen"
Hallintosäännön 6 § mukaan "Useammalle lautakunnalle kuuluvan asian tai epäselvän vastuunjaon ratkaisee kunnanhallitus."
Hallintosäännön 9 § mukaan "Kunnanhallitus päättää: 1. asioista, jotka ovat tarpeen kunnan toiminnan turvaamiseksi ja kunnanhallitukselle määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi".

Esittelijä	Kunnanjohtaja Anttila Vesa
Päätösehdotus	<p>Kunnanhallitus</p> <ol style="list-style-type: none">1. esittää kunnanvaltuustolle, että se päättää lomauttaa kunnanjohtajan viideksi (5) päiväksi,2. päättää lomauttaa henkilöstön viideksi (5) päiväksi esityksen mukaisesti,3. päättää, että vapaaehtoisia palkattomia vapaita ei käytetä vaihtoehtona lomauttamiselle,4. hyväksyy Lomautusmenettelyohjeen 2024 ja5. toteaa yhteistoimintaneuvottelut käydyksi yhteistoimintavelvoitteen mukaisesti ja päättää 22.1.2024 §5 käynnistämänsä yhteistoimintamenettelyn. <p>Kunnanhallitus määrää johtavat viranhaltijat antamaan lomautusilmoituksen työsopimussuhteisille työntekijöille ja lomautuspäätöksen viranhaltijoille:</p> <ul style="list-style-type: none">- Kunnanjohtaja antaa lomautuspäätöksen johtoryhmän jäsenille- Osastojen johtajat antavat lomautuspäätöksen alaisilleen viranhaltijoille ja lomautusilmoituksen alaisilleen työsopimussuhteisille työntekijöille- Yksiköiden esihenkilöt antavat lomautuspäätöksen alaisilleen viranhaltijoille ja lomautusilmoituksen alaisilleen työsopimussuhteisille työntekijöille.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.